دادىل ئوتتۇرىغا چىقىش

ھەرقانداق كىشىنىڭ بىزنىڭ تىنچ، گۈزەل تۇرمۇشىمىزغا بۇزغۇنچىلىق قىلىشىغا قەتئىي يول قويمايمىز

□ قومۇل شەھىرى ئېۋىرغول رايونى شەھەر ئىچى يېزىسى جىگدە قۇدۇق كەنتىدىكى مەسچىتنىڭ ئىمامى ئابدۇۋايىت مەخمۇت

ئامېرىكا دۆلەت مەجلىسى ئاۋام پالاتاسى ئاتالمىش شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»نى ماقۇللاپ، جۇڭگو شىنجاڭنىڭ كىشىلىك ھوقۇق ئەھۋالىغا قەستەن تۆھمەت قىلىپ، جۇڭگونىڭ ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىش ۋە تېررورىزمغا زەربە بېرىشتە كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىغا ھە دەپ قارا چاپلاپ، جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭنى ئىدارە قىلىش سىياسىتىگە يامان نىيەتتە ھۇجۇم قىلىپ، ئامېرىكا تەرەپنىڭ جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلىشىشتەك رەزىل نىيىتىنى تولۇق ئاشكارىلىدى. بىر جۇڭگو پۇقراسى، ئۇزاق يىل شىنجاڭدا ياشىغان بىر دىنىي زات بولۇش سۈپىتىم بىلەن، مەن بۇنىڭغا قاتتىق غەزەپلىنىدىغانلىقىمنى، قەتئىي قارشى تۇرىدىغانلىقىمنى بىلدۈرىمەن.

پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ شىنجاڭغا كۆڭۈل بۆلۈشى، غەمخورلۇق قىلىشىنى ئۆز كۆزىمىز بىلەن كۆردۇق، قەلبىمىزگە پۈكتۇق. ئىلگىرى ئائىلىمىزدىكىلەر كېسەك ئۆيدە ئولتۇراتتۇق، لاي ئارىلاش قۇدۇق سۈيى ئىچەتتۇق، پاتقاق يولدا ماڭاتتۇق. بۈگۈنكى كۈندە، بىز ھۆكۈمەتنىڭ تولۇقلىما بېرىشى بىلەن يېڭىدىن سېلىنغان ئەمىن ئۆيدە ئولتۇرىمىز، بىخەتەر، پاكىز، قولايلىق تۇرۇبا سۈيى ئىچىمىز، پاكىز، تۈپتۈز ئاسفالت يولدا ماڭىمىز، تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرىنى سېتىۋېلىش قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسىگە دۆلەت تولۇقلىما بېرىدۇ، بىز پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ سەممىي غەمخورلۇقىنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايمىز، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ شەخسىيەتسىز ياردىمىنى مەڭگۈ ئۇنتۇمايمىز.

شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى تولۇق كاپالەتلەندۈرۈلدى. مۇسۇلمانلارنىڭ ھەج قىلىش پائالىيىتى تولۇق كاپالەتلەندۈرۈلۈپ، ھەر يىلى ھۆددە ئايروپىلان ئورۇنلاشتۇرۇلۇپ، مۇسۇلمان ئامما سەئۇدى ئەرەبىستاندىكى مەككىگە بېرىپ ھەج قىلىشقا تەشكىللەندى، ھۆكۈمەت ھەج قىلغۇچىلارنىڭ داۋالىنىش، تەرجىمە قاتارلىق ئىشلىرىنىڭ ھەممىسىگە ئىقتىسادىي ياردەم بەردى ھەم ئۆمەككە ئەگىشىپ مۇلازىمەت قىلىشنى كاپالەتلەندۈرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، ھەج پائالىيىتىنىڭ بىخەتەر، تەرتىپلىك بولۇشىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلدى. دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرىدا «يەتتىنى كىرگۈزۈش، ئىككى بولۇش» «توققۇزنى سەپلەش» مۇقىم ئالغا سىلجىتىلىپ، مەسچىتلەرگە سۇ، توك، سوۋۇتۇش - ئىسسىنىش ئەسلىھەلىرى، مۇنچا ۋە سۇ چۈشۈرۈلىدىغان ھاجەتخانا قاتارلىق ئەسلىھەلەر سەپلىنىپ، دىنىي پائالىيەت شارائىتى زور دەرىجىدە ياخشىلىنىپ، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ نورمال دىنىي ئېھتىياجى يەنىمۇ كاپالەتلەندۈرۈلدى. قىيىنچىلىقى بار ئائىلىلەرگە ھۆكۈمەت ئىشقا ئورۇنلىشىش، داۋالىنىش، ئوقۇش، تۇرالغۇ قاتارلىق جەھەتلەردە ياردەم بەردى، يۆلىدى، ئومۇمىي خەلق سالامەتلىك تەكشۈرتۈش، يېزا يېڭىچە ھەمكارلىشىپ داۋالىنىش، يېزا يېڭىچە كۆتۈنۈش سوغۇرتىسى قاتارلىق تۈرلۈك ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش سىياسەتلىرى ھەممە ئائىلىلەرگە نەپ يەتكۈزدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئامېرىكا تەرەپنىڭ ئاتالمىش شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»نى ماقۇللىغانلىقىنىڭ تامامەن پاكىتقا كۆز يۇمغانلىق، ئاغزىغا كەلگەننى جۆيلۈگەنلىك ئىكەنلىكىنى تولۇق چۈشەندۈرىدۇ.

20 - ئەسىرنىڭ 90 - يىللىرىدىن 2016 - يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، چېگرا ئىچى - سىرتىدىكى «ئۈچ خىل كۈچ» شىنجاڭ قاتارلىق جايلاردا نەچچە مىڭ قېتىم زوراۋانلىق، تېررورلۇق دېلو(ۋەقە)سى سادىر قىلىپ، نۇرغۇن بىگۇناھ ئاممىنى زىيانكەشلىككە ئۇچراتتى، نەچچە يۈز جامائەت خەۋپسىزلىكى ساقچىسى قۇربان بولدى، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتى ۋە مال - مۈلۈك بىخەتەرلىكىگە ئېغىر خەۋپ يەتتى. كەسكىن ۋەزىيەت ۋە مۇرەككەپ ئەھۋال ئالدىدا، شىنجاڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش، ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىشتە ھادىسىنىمۇ، ماھىيەتنىمۇ تۈزەش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ھەم قانۇن بويىچە ئاز ساندىكى ئېغىر زوراۋانلىق، تېررورلۇق جىنايەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىپ، ھەم دىنىي ئەسەبىيلىكنى يۇقۇملانغان، قانۇنغا يېنىكرەك خىلاپ جىنايىتى بار كىشىلەرنى ئەڭ زور چەكتە تەربىيەلەپ قۇتقۇزۇپ، تېررورلۇق پائالىيەتلىرى كۆپ يۈز بېرىش، ئۆزلۈكسىز يۈز بېرىش ۋەزىيىتىنى ئۈنۈملۈك توسۇپ، ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ھاياتلىق ھوقۇقى، ياشاش ھوقۇقى، تەرەققىيات ھوقۇقى قاتارلىق ئاساسىي ھوقۇق - مەنپەئىتىگە ئەڭ زور چەكتە كاپالەتلىك قىلىپ، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ كەڭ قوللىشى ۋە قەتئىي ھىمايىسىگە ئېرىشتى. ھازىرغا قەدەر، شىنجاڭدا ئۇدا ئۈچ يىل زوراۋانلىق، تېررورلۇق دېلو (ۋەقە)سى يۈز بەرمىدى، ئەسەبىزىمنىڭ سىڭدۈرمىچىلىكى ئۈنۈملۈك توسۇلدى، جەمئىيەت ئامانلىقى ئەھۋالى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، ھەر مىللەت خەلق خاتىرجەم ياشاۋاتىدۇ، ئېرىشىش تۇيغۇسى، بەخت تۇيغۇسى، بىخەتەرلىك تۇيغۇسى كۆرۈنەرلىك ئاشتى. ھازىر، شىنجاڭ مۇقىم بولدى، بىخەتەر بولدى، ئىقتىساد گۈللەندى، ھەر مىللەت ئاممىنىڭ تۇرمۇشى كۈندىن - كۈنگە ياخشىلىنىۋاتىدۇ، ئامېرىكىدىكى بىر قىسىم سىياسەتۋازلار سەكرەپ چىقىپ، پاكىتقا كۆز يۇمۇپ، يالغان - ياۋىداق سۆزلەرنى ئويدۇرۇپ چىقىرىپ، ئاتالمىش شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»ئارقىلىق، «كىشىلىك ھوقۇق»نى دەستەك قىلىپ، جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ شىنجاڭنى ئىدارە قىلىش سىياسىتىگە يامان نىيەتتە ھۇجۇم قىلدى، نىيىتى ئىنتايىن رەزىل. بۇ، تېگى - تەكتىدىن ئېيتقاندا تېررورىزم، ئەسەبىزمنى قانات ئاستىغا ئالغانلىق، ئۇلارنىڭغا يول قويغانلىق، جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا قوپاللىق بىلەن ئارىلاشقانلىق بولۇپ، خەلقئارا قانۇن ۋە خەلقئارا مۇناسىۋەت ئاساسىي مىزانىنى ئېغىر دەپسەندە قىلغانلىق.

ئادىللىق كىشىلەر قەلبىدە. شىنجاڭنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش، ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىش خىزمىتىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجە - ئۈنۈم قولغا كەلتۈرۈلدى، تەلىم - تەربىيە مەركىزىدە تەربىيەنى تاماملىغان تەربىيەلەنگۈچىلەر ھەم ئۇلارنىڭ ئائىلە تەۋەلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ھەممىسى چاۋاك چېلىپ تەنتەنە قىلدى. بىر ئۇيغۇر دىنىي زات بولۇش سۈپىتىم بىلەن، مەن ئامېرىكىدىكى ئاشۇ يامان نىيەتلىك سىياسەتۋازلارنى كەسكىن ئاگاھلاندۇرىمەنكى، سىلەر ئەمدى توختاپ قېلىڭلار، سىلەرنىڭ شىنجاڭنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ۋە ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىش تەدبىرلىرىگە قەستەن قارا چاپلىغىنىڭلار پەقەت سىلەرنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش مەسىلىسىدىكى قوش ئۆلچىمىڭلارنى يەنىمۇ ئاشكارىلايدۇ، پەقەت تېخىمۇ كۆپ كىشىگە سىلەرنىڭ ساختىپەز قىياپىتىڭلارنى ۋە رەزىل نىيىتىڭلارنى يەنىمۇ ئېنىق كۆرسىتىپ بېرىدۇ.

قەلب ساداسى

تۇرمۇشۇم ئەنجۈرگە ئوخشاش تاتلىق ئۆتۈۋاتىدۇ

□ ئاتۇش شەھەرلىك تەلىم - تەربىيە مەركىزىدە تەربىيەنى تاماملىغان تەربىيەلەنگۈچى روشەنگۈل ئابدۇراخمان

مېنىڭ ئىسمىم روشەنگۈل ئابدۇراخمان، ئاتۇش شەھىرىدىن. كىچىكىمدىن تارتىپلا ئۆگىنىش نەتىجەم ناھايىتى ياخشى ئىدى، 2007 - يىلى مەن ئەلا نەتىجە بىلەن داشۆگە ئۆتتۈم، قولۇم - قوشنىلار ماختىشىدىغان ياخشى بالا، ياخشى ئوقۇغۇچى ئىدىم، داشۆنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن بىر مۇقىم خىزمىتىم بار بولدى، تۇرمۇشۇم ناھايىتى بەختلىك ئىدى. ئەمما، قانۇن ئېڭىمنىڭ كۈچلۈك بولماسلىقى سەۋەبىدىن، دىنىي ئەسەبىيلىك، زوراۋانلىق، تېررورلۇق تەرغىب قىلىنغان سىنالارنى دائىم چۈشۈردۈم، كۆردۈم، بارا - بارا مەن كۆڭۈل قويۇپ خىزمەت قىلمايدىغان، باشقىلار بىلەنمۇ ئارىلىشىشنى خالىمايدىغان بولۇپ قالدىم، تۇغقانلىرىم، دوستلىرىم توي قىلسىمۇ قاتناشمايدىغان بولدۇم، ناخشا ئېيتقان، ئۇسسۇل ئوينىغانلاردىن ناھايىتى بىزار بولۇپ، ئۇلارنى ھەقىقىي «مۇسۇلمان» ئەمەس ئىكەن دەپ قارايدىغان بولدۇم، ھەتتا باشقىلارنىڭ نورمال تۇرمۇشىغا ئارىلىشىدىغان بولدۇم.

ئاشۇ چاغلاردا، كۈنلىرىمنى نادانلىق ئىچىدە ئۆتكۈزۈپتىمەن، بىر مەزگىل تۇرمۇشقا بولغان ئىشەنچىمنى يوقىتىپتىمەن. ئاپام مېنىڭ بۇ ھالىتىمنى كۆرۈپ بەك ئازابلاندى، كۆپ قېتىم ماڭا نەسىھەت قىلدى، مەن ئۇنىڭ گېپىگە ئازراقمۇ قۇلاق سالماي، تېخى دائىم ئۇنىڭ بىلەن قاتتىق جېدەللەشتىم، ئۇدا نەچچە ئاي ئۇنىڭ بىلەن گەپلەشمىدىم. ئاپام بىلەن ئېرىم بۇنى كۆرۈپ تىت - تىت بولاتتى. كېيىن، ئۆيدىكىلەرنىڭ ئىلھاملاندۇرۇشى، قوللىشى بىلەن مەن تەلىم - تەربىيە مەركىزىگە ئۆگىنىشكە باردىم.

كۆڭلۈمدىكىنى ئېيتسام، دەسلەپتە تەلىم - تەربىيە مەركىزىگە ئۆگىنىشكە بېرىشنى قارار قىلىشتا، مەندە يەنە نۇرغۇن ئەندىشىلەر بار ئىدى. ئۇ يەرنىڭ ئۆگىنىش مۇھىتى قانداقتۇ، ئېغىزغا تېتىغۇدەك ئاش - تاماق بارمىدۇ، باشقۇرۇشى ناھايىتى قاتتىقمىدۇ، ئۆگەنگەن ماھارەت كېيىن ئەسقاتامدىغاندۇ قاتارلىقلار. تەلىم - تەربىيە مەركىزىگە بارغاندىن كېيىن، ئىلگىرىكى بارلىق ئەندىشىلىرىمنىڭ ئارتۇقچە ئىكەنلىكىنى بايقىدىم. تەلىم - تەربىيە مەركىزىدە تاماق، ياتاق، لازىمەتلىكلەر، ئوقۇشنىڭ ھەممىسى ھەقسىز بولۇپ، كۈندىلىك ئۈچ ۋاق تاماقنىڭ تۈرى كۆپ، ئوزۇقلۇقى مول ئىكەن؛ سىنىپ، ياتاقنىڭ ھەممىسىدە ھاۋا تەڭشىگۈچ ۋە تېلېۋىزور بار بولۇپ، بىز يەنە قەرەللىك ھالدا مەدەنىيەت - تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىنى ئۆتكۈزدۇق، ۋاسكېتبول، ۋالېبول ئوينىدۇق، ناخشا ئېيتىپ، ئۇسسۇل ئوينىدۇق. ئوقۇتقۇچىلار بىزنىڭ ھالىمىزدىن ھەر تەرەپلىمە خەۋەر ئالدى، بىر كۈنى تاڭ سەھەر ئىككىدىن ئاشقاندا مەن تۇيۇقسىز قىزىپ قالدىم، ئوقۇتقۇچى بۇنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، دەرھال مېنى داۋالاش ئۆيىگە ئاپىرىپ دوختۇرغا كۆرسەتتى، ئوقۇتقۇچى ماڭا كېچىچە ھەمراھ بولۇپ، مېنىڭ قىزىتمامنى فىزىكىلىق ئۇسۇلدا ياندۇردى. بۇنداق مىساللار ناھايىتى كۆپ، ئۆيدىكىلەرمۇ ھالىمدىن بۇنچىلىك ياخشى خەۋەر ئالالمىسا كېرەك، دەپ ئويلىدىم.

تەلىم - تەربىيە مەركىزىدە تەربىيەلىنىشكە قاتنىشىپ، مەن نۇرغۇن نەرسىگە ئېرىشتىم، دۆلەت ئورتاق تىلى سەۋىيەم تېز ئۆستى، بولۇپمۇ قانۇننى بىلىدىغان، قانۇننى چۈشىنىدىغان، ھەق - ناھەقنى پەرقلەندۈرەلەيدىغان بولدۇم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، مەن يەنە ھۆسن تۈزەش، چاچ ياساش ماھارىتىنى ئۆگىنىۋالدىم، بولۇپمۇ مەن باشقا تەربىيەلەنگۈچىلەرنىڭ چېچىنى ئېلىپ قويۇشقا، چېچىنى ياساپ قويۇشقا بەك ئامراق، مەن ئاياللارغا گىرىم قىلىش قاتارلىقلارنى ئۆگەتتىم. تەربىيەلەنگۈچىلەرنىڭ مەن گىرىم قىلىپ قويغاندىن كېيىنكى گۈزەل قىياپىتىنى كۆرسەم، بەك خۇشال بولۇپ كېتىمەن.

2019 - يىلى 1 - ئايدا مەن تەلىم - تەربىيە مەركىزىدىكى تەربىيەنى ئوقۇشلۇق تاماملىدىم. دۆلەت ئورتاق تىلى سەۋىيەم بىر قەدەر يۇقىرى، ھەم ئالىي مائارىپ تەربىيەسى ئالغاچقا، كەنت مېنى كەنت «ئىككى كومىتېت»ى خىزمىتىگە ياردەملىشىشكە ئورۇنلاشتۇرۇپ، ھەر مىللەت ئاممىغا ئۈچۈن خىزمەت قىلىش پۇرسىتىگە ئېرىشتۈردى. مەن بۇ خىزمەتنى ناھايىتى قەدىرلەيمەن، تۇرمۇشقا نىسبەتەن تولۇپ تاشقان ئىشەنچىم بار. ماڭا ئايانكى، بۇ ئۆزگىرىشلەرنىڭ ھەممىسى كەسپىي ماھارەت تەلىم - تەربىيەسىنىڭ پايدىسىدىن بولغان، تەلىم - تەربىيە مەركىزى مېنى يېڭى ھاياتلىققا ئېرىشتۈردى.

ھازىر يۇرتۇمدا ئۆزگىرىش ناھايىتى زور، كەنتىمىزنى ئېلىپ ئېيتساق، قاتار - قاتار سېلىنغان ئەمىن ئۆيلەر رەتلىك، چىرايلىق بولۇپ، ئاسفالت يوللار ئاھالىلەرنىڭ ئىشىكى ئالدىغىچە تۇتاشتۇرۇلدى، تۈرلۈك ئەلگە نەپ يەتكۈزۈش سىياسەتلىرى پۇقرالارنى ھەقىقىي نەپكە ئېرىشتۈردى. بۇ يىل كەنتىمىز ئومۇميۈزلۈك نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ، نامرات كەنت دېگەن قالپاقنى چۆرۈپ تاشلىدى، يۇرتداشلارنىڭ تۇرمۇشى مەي باغلاپ پىشقان ئەنجۈردەك تاتلىق ئۆتۈۋاتىدۇ.

ئۇيغۇرلاردا «يامانغا ياخشى كۈن يوق» دېگەن ماقال بار. مەن ئامېرىكىدىكى ئاشۇ سىياسەتۋازلارنى شۇنداق كەسكىن ئاگاھلاندۇرىمەنكى: جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلىشىشنى دەرھال توختىتىڭلار، شىنجاڭنىڭ ئىشىغا ئارىلىشىشنى دەرھال توختىتىڭلار، «ئۈچ خىل كۈچ»كە يانتاياق بولۇپ، مەدەت بېرىشكە تەلۋىلەرچە ئۇرۇنماڭلار، بولمىسا مۇقەررەر ھالدا ئۆزۈڭلار قىلغان ئەسكىلىكنىڭ يامان ئاقىۋىتىنى ئۆزۈڭلار تارتىسىلەر. تىيانشان قارىغايلىرىنىڭ يىلتىزى بىرتۇتاش، ھەر مىللەت خەلق قەلبداش. ھەر قانداق تۆھمەت شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ جاسارەت بىلەن ئالغا ئىلگىرىلەش قەدىمىنى توسۇپ قالالمايدۇ؛ ھەرقانداق ئىغۋا شىنجاڭنىڭ كىشىلىك ھوقۇق ئىشلىرىنىڭ تەرەققىي قىلغان، ئىلگىرىلىگەنلىكىدەك پاكىتنى يوققا چىقىرالمايدۇ؛ ھەرقانداق سۇيىقەست شىنجاڭنىڭ تەرەققىيات، گۈللىنىش مۇساپىسىگە كاشىلا قىلالمايدۇ.

ئەمەلىي ھەرىكىتىمىز ئارقىلىق ئىتتىپاق، مۇقىم چوڭ ياخشى ۋەزىيەتنى قوغدىشىمىز كېرەك

□ يېڭىسار ناھىيەسىنىڭ ماڭشىن يېزىسى گۈلباغ كەنتىدىكى مەسچىتنىڭ خاتىپى ھەببۇللا غوپۇر

يېقىندا، ئامېرىكا دۆلەت مەجلىسى ئاۋام پالاتاسى جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ كۈچلۈك قارشى تۇرۇشىغا قارىماي، ئاتالمىش شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»نى ماقۇللاپ، كىشىلىك ھوقۇقنى قوغداشنى باھانە قىلىپ، شىنجاڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكىنى چەكلىدى دەپ بۆھتان چاپلىدى، بۇ پۈتۈنلەي تۇتۇرۇقسىز گەپ قىلغانلىق! دىنىي خادىم بولۇش سۈپىتىم بىلەن، مەن ئۆز تەسراتىم بىلەن ئۇلارغا رەددىيە بېرىمەن.

مەن شىنجاڭدا تۇغۇلۇپ، شىنجاڭدا چوڭ بولغان، ھەر كۈنى شىنجاڭدا يۈز بېرىۋاتقان ھەقىقىي ئۆزگىرىشلەرنى ھېس قىلىۋاتىمەن. ھازىر شىنجاڭدا جەمئىيەت مۇقىم بولۇۋاتىدۇ، ئىقتىساد تەرەققىي قىلىۋاتىدۇ، ھەر مىللەت خەلق خاتىرجەم ياشاۋاتىدۇ، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئېرىشىش تۇيغۇسى، بەخت تۇيغۇسى، بىخەتەرلىك تۇيغۇسى كۆرۈنەرلىك كۈچەيدى.

شىنجاڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتىنى ئومۇميۈزلۈك ئىزچىللاشتۇردى، ئەمەلىيلەشتۈردى، پۇقرالارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ھوقۇق - مەنپەئەتى قانۇن بويىچە كاپالەتلەندۈرۈلدى. «دىنىي ئىشلار نىزامى» «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ دىنىي ئىشلار نىزامى» قاتارلىق دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇشقا ئائىت قانۇن، قانۇن - نىزاملاردا قانۇنلۇق دىنىي پائالىيەت بىلەن قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتنىڭ چەك - چېگراسى ئايدىڭلاشتۇرۇلۇپ، ھەر مىللەت ئاممىنىڭ قانۇنلۇق دىنىي پائالىيەت ئېلىپ بېرىشى قانۇنچىلىق كاپالىتىگە ئىگە قىلىندى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، پۈتۈن شىنجاڭدىكى بارلىق مەسچىتلەرنىڭ شارائىتى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاندى، «يەتتىنى كىرگۈزۈش»(سۇ، توك، يول، گاز، خەۋەرلىشىش، رادىيو - تېلېۋىزىيە، مەدەنىيەت كىتاب ئۆيى)، «ئىككى بولۇش»(مۇنچا، سۇ چۈشۈرۈلىدىغان ھاجەتخانا)، «توققۇزنى سەپلەش»(تېببىي دورا مۇلازىمىتى، ئېلېكترونلۇق ئېكران، كومپيۇتېر، شامالدۇرغۇچ ياكى ھاۋا تەڭشىگۈچ، ئوت مۇداپىئە ئەسلىھەسى، تەبىئىي گاز، ئىچىدىغان سۇ ئۈسكۈنىسى، ئاياغ قاپلىمىسى ياكى ئاياغ قاپلاش ئۈسكۈنىسى، نەرسە ساقلاش ئىشكاپى سەپلەش) ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، دىنىي پائالىيەت سورۇنلىرى ۋە دىنىي پائالىيەت شارائىتى زور دەرىجىدە ياخشىلىنىپ، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ نورمال دىنىي ئېھتىياجىغا كاپالەتلىك قىلىنىپ، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ بىردەك مۇئەييەنلەشتۈرۈشى ۋە ماختىشىغا ئېرىشتى.

يالغان گەپ مەڭگۈ پاكىتنى يوققا چىقىرىۋېتەلمەيدۇ! پاكىت شۇنى ئىسپاتلىدىكى، دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى سىياسىتى شىنجاڭدا ئومۇميۈزلۈك ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، مۇسۇلمان ئاممىنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ھوقۇق - مەنپەئەتى قانۇن بويىچە كاپالەتلەندۈرۈلدى، نورمال دىنىي ئېھتىياجى ئۈنۈملۈك قاندۇرۇلدى. دىن مەسىلىسىدە رەڭلىك كۆزەينەك تاقىۋالغان، قوش ئۆلچەمنى قوللىنىغان غەرب سىياسەتۋازلىرى ۋە تارانتۇللىرىنىڭ جۇڭگونىڭ دىن سىياسىتى ۋە دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ئەھۋالىغا توغرا قاراپ، دىن مەسىلىسىدىن پايدىلىنىپ باشقا دۆلەتلەرنىڭ ئىچكى ئىشىغا ئارىلىشىشنى توختىتىشنى ئۈمىد قىلىمەن.

بىزنىڭ تۇرمۇشىمىز بەختلىك، خاتىرجەم بولدى، ئامېرىكىدىكى بىر قىسىم سىياسەتۋازلار كەلسە - كەلمەس قول تىقىپ، ئاتالمىش شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»نى ماقۇللاش ئارقىلىق، شىنجاڭنىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسىگە يامان غەرەزدە تۆھمەت قىلدى ۋە ئۇنى ئاساسسىز ئەيىبلىدى، شىنجاڭنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش ۋە ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىشتىكى ھەققانىي تەدبىرىنى بۇرمىلاپ، ئۇنىڭغا قارا چاپلىدى، دۇنيادا نېمىدىمۇ بۇنداق قائىدە بولسۇن؟ ئامېرىكىدىكى بىر قىسىم سىياسەتۋازلار شىنجاڭدىكى زوراۋانلىق، تېررورلۇق ۋەقەلىرى كەلتۈرۈپ چىقارغان نۇرغۇنلىغان بىگۇناھ ئاممىنىڭ تالاپەتكە قۇلىقىنى يوپۇرۇۋېلىپ، شىنجاڭنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش، ئەسەبىيلىكنى تۈگىتىشتىكى كۆرۈنەرلىك نەتىجە - ئۈنۈمى ۋە كىشىلىك ھوقۇقنى كاپالەتلەندۈرۈشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى كۆرسىمۇ كۆرمەسكە سېلىپ، شىنجاڭغا ئالاقىدار «قانۇن لايىھەسى»نى جاھىللىق بىلەن ئويدۇرۇپ چىقىرىپ ماقۇللىدى، بۇ، ئۇلارنىڭ جۇڭگونىڭ كىشىلىك ھوقۇقىغا ئەسلا كۆڭۈل بۆلمەيدىغانلىقىنى، بەلكى يامان نىيەتتە ئۆز پىكرىنى يۇرغىلىتىدىغانلىقىنى تولۇق چۈشەندۈرۈپ بەردى. ئۇلار «كىشىلىك ھوقۇق» بايرىقىنى كۆتۈرۈۋېلىپ، جۇڭگونىڭ ئىچكى ئىشىغا قوپاللىق بىلەن ئارىلىشىپ، ئاتالمىش شىنجاڭ مەسىلىسىدىن پايدىلىنىپ جۇڭگونىڭ ئوبرازىنى خۇنۈكلەشتۈرۈش، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىش، جۇڭگونىڭ تەرەققىياتىنى توسۇشقا تەلۋىلەرچە ئۇرۇنۇۋاتىدۇ. بىز ئامېرىكا تەرەپنىڭ رەزىل نىيىتىنى ئېنىق تونۇپ، ئەمەلىي ھەرىكىتىمىز ئارقىلىق شىنجاڭنىڭ ئىتتىپاق، مۇقىم چوڭ ياخشى ۋەزىيىتىنى قوغدىشىمىز كېرەك.

17 يىل قىزىل تۇپراقتا يىلتىز تارتىش 44 دۇكاندا ئىتتىپاقلىق گۈللىرىنى ئېچىلدۇرۇش

(بېشى 1 - بەتتە)

ئابدۇللا قاراقاش ناھىيەسىنىڭ زاۋا بازىرى چوكان جىلغا كەنتىدىن كەلگەن بولۇپ، نەنچاڭدا 17 يىل ئىشلەمچىلىك قىلىپ، يول ياقىسىدىكى يايمىچىدىن 44 زەنجىرسىمان دۇكىنى بار بېمەك - ئىچمەك كەسپىنىڭ ئىگىسىگە ئايلىنىپ، بۇ قىزىل تۇپراقتا يىلتىز تارتىپ، شۇ جايدىكى ئاممىلا بىلەن ئىتتىپاقلىشىش، ئۆزئارا ياردەم بېرىشتىكى تىپقا ئايلاندى.

2002 - يىلى 9 - ئايدا، ئابدۇللا خوتۇنىنى ئېلىپ نەنچاڭغا كېلىپ ئىشلەمچىلىك قىلغانىدا، يېنىدا ئارانلا 40 يۈەن بار ئىدى. قىيىنچىلىق ئىچىدە قالغاندا، ئۆي - مۈلۈك ۋاستىچىسى لۇ تىڭياڭ ئۇلارنىڭ تۇرالغۇ تېپىشىغا ياردەم بەردى، يەنە تېخى ئۆي ئىجارىسىنى كېچىكتۈرۈپ تاپشۇرۇشقا ئۇنىدى. شۇنداق قىلىپ، ئەر - خوتۇن ئىككىيلەن نەنچاڭدا ماكانلىشىپ، پوپىز ئىستانسىسى ئەتراپىدا يايما يېيىپ قورۇق ئۈزۈم، قاتلىما ساتتى.

2010 - يىلى، نەنچاڭ شەھىرى پويىز ئىستانسىسىنىڭ ئەتراپىدىكى مۇھىتنى ھەر تەرەپلىمە تۈزىگەندە، ئۇلار يايما يېيىشقا ئامالسىز قالدى. نەنچاڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى شىخۇ شۆبە ئىدارىسىنىڭ خەلق ساقچىسى شۇ يۈخىنىڭ كېپىل بولۇشى بىلەن، ئابدۇللا بىر دۇكان ئىجارىگە ئالدى، سودىسىمۇ مۇقىملاشتى.

«قورۇق ئۈزۈم سودىسى تازا ئاقمىدى، بىر شەندۇڭلۇق ھەدىمىز ماڭا قاتلىما سېلىش ھۈنىرىنى ھەقسىز ئۆگىتىپ قويدى؛ دۇكان ئېچىش رەسمىيىتىنى بېجىرىپ بولغاندىن كېيىن، ئالاقىدار تارماقلار ماڭا يېشىل يول ئېچىپ بەردى؛ دۇكاندا سودا ئالدىراش بولغاچقا، قوشنام لوگولېەن ماڭا ياردەملىشىپ بالىمىزغا قاراپ بەردى...» ئابدۇللا قوللىرىنى كىرىشتۈرۈپ تۇرۇپ مۇخبىرلارغا مۇنداق دېدى: «بۇ يىللاردا جەمئىيەتتىكى ھەر ساھە ماڭا ئىللىقلىق يەتكۈزۈپ، مەندە ھەر ۋاقىت ئۇلارغا جاۋاب قايتۇرىدىغان ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ پەيدا قىلدى».

ئازراق ئېشىنچا پۇلى بولغان ھامان، ئابدۇللا ھەردەكتەك كەلدى: ۋوگزالدا قىيىنچىلىقتا قالغان يولۇچىلارنى ئۇچراتقاندا، ئۇ ياردەم قىلىپ پويىز بېلەتى ئېلىپ بەردى؛ دوستى ۋاڭ لىپى ئوپېراتسىيە ئۈچۈن جىددىي پۇلغا ئېھتىياجلىق بولغاندا، ئۇ 20 مىڭ يۈەن ئاپىرىپ بەردى؛ قوشنىسى ليۇ فېڭلىڭ 80 ياشتىن ئاشقان بولۇپ، ئابدۇللا ئۇنى «ئاپا»دەپ چاقىرىپ، نەچچە كۈندە بىر يوقلاپ تۇردى؛ شىنجاڭلىق ئىشلەمچى خادىملارنىڭ يەرلىككە تېز كۆنۈشىگە ياردەم بېرىش ئۈچۈن، ئۇ 30 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، دۆلەت ئورتاق تىل - يېزىقى بويىچە تەربىيەلەش مەركىزى قۇردى؛ ئۇ يەنە نامرات ئائىلىلەر بىلەن قوشماقلىشىپ تۇغقان بولدى، يېقىنقى نەچچە يىلدا ھەر يىلى ئاز دېگەندە 100 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ، ئۇنى ئاممىۋى پاراۋانلىق ئىشلىرىغا ئىشلەتتى.

ئابدۇللا شىركەتنىڭ خادىملىرىنى تەشكىللەپ، «ئابلاجان پىدائىيلار مۇلازىمەت ئەترىتى» قۇردى. «مەن ھەربىر دۇكىنىمنى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى كۆزنىكى قىلىپ قۇرۇپ چىقىپ، ھەربىر خىزمەتچىنى مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ ئەمەلىيەتتە كۆرسەتكۈچىسىگە ئايلاندۇرىمەن.» ئابدۇللا كۈلۈپ تۇرۇپ مۇنداق دېدى: «ھەر كۈنى باش دۇكاندا 200 گە يېقىن، ھەرقايسى شۆبە دۇكاندا نەچچە ئونغا يېقىن ئاھالە شىنجاڭ تائاملىرىغا ئېغىز تېگىۋاتىدۇ، بىز ھەر ۋاقىت ‹مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ئۇرۇقى› چېچىپ تۇرۇۋاتىمىز».

بۇ يىل 8 - ئايدا، ئابدۇللا شەرەپ بىلەن جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيەسىگە كىردى. بۇ يىل، ئۇ يەنە 6 - نۆۋەتلىك جياڭشى ئۆلكىلىك ئەخلاق نەمۇنىچىسى، 7 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك ئەخلاق نەمۇنىچىسى ئىسمىنى ئاتاش مۇكاپاتى قاتارلىق شەرەپلەرگە ئېرىشتى. نەنچاڭ شەھەرلىك مىللەتلەر، دىن ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ مۇئاۋىن ئىدارە باشلىقى تەن سەنگو مۇنداق دېدى: «ئابدۇللا ياخشىلىق قىلغانىنى بىلىدۇ، مىننەتدار بولۇشنى بىلىدۇ، ياخشىلىققا جاۋاب قايتۇرۇشنى بىلىدۇ، ئۇ چىن قەلبى، چىن ھېسسىياتى، چىن مۇھەببىتى بىلەن مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى گۈللىرىنى سۇغاردى، ئۇ جۇڭخۇا مىللىتى ئىتتىپاقلىشىپ بىر ئائىلە كىشىلىرىدەك بولۇشنىڭ جياڭشى - شىنجاڭدىكى تەسىرلىك نامايەندىسىدۇر».